

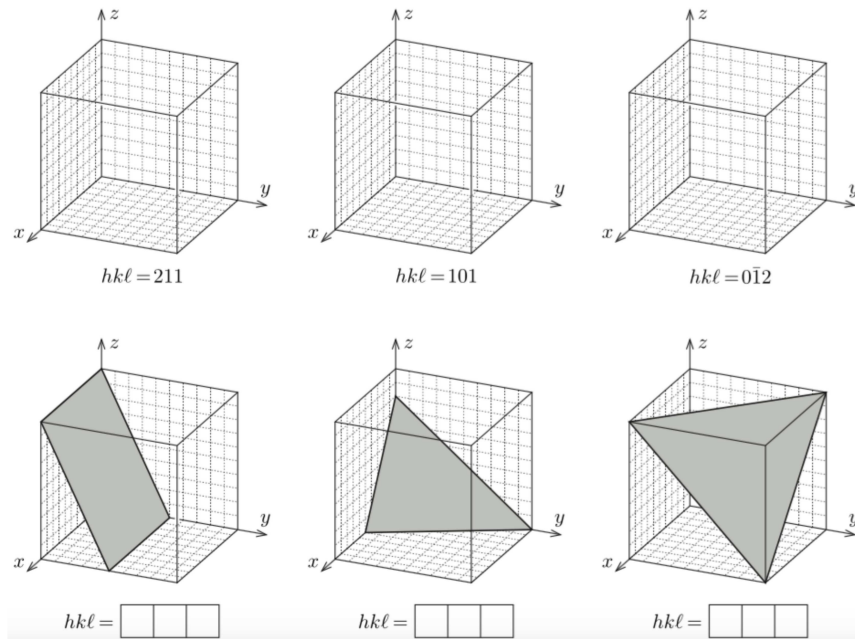
Kondenzált anyagok fizikája (4. gyakorlat)

Szükséges előismeretek: reciprokrács, Miller-indexek, rácssíkok, a rugalmas szórás elmélete, atomszórási tényező, szerkezeti tényező, Bragg-tényező;

Előző gyakorlatról maradt:

F0.1. Határozzuk meg az FCC rács szoros pakolású síkjának (csúszósíkjának) Miller-indexeit!

F0.2. Rajzoljunk be a három üres koordináta-rendszerbe egy-egy olyan rácssíkot, amelynek helyzetét a koordináta-rendszer alatt található Miller-indexek írják le, valamint adjuk meg a három másik ábrán berajzolt síkok Miller-indexeit. (A felülvonás negatív Miller-indexet jelent.)

Új feladatok:

F1. Határozzuk meg az $f(\vec{\kappa})$ atomszórási tényező értékét a szóródó röntgensugárzás hullám-számvektorának $\vec{\kappa}$ megváltozása függvényében, ha a q töltésű elektronfelhőt r_0 sugarú, vékonyfalú gömbhéjnak tekintjük!

F2. Számítsuk ki, milyen irányokban láthatunk intenzitáscsúcsokat FCC kristályszerkezet röntgendiffrakciós vizsgálata esetén, kétféleképpen:

- a) az FCC primitív rácsvektorait választva bázisvektoroknak;
  - b) az FCC kocka alakú, konvencionális elemi cellájának oldaléleit választva bázisvektoroknak.
- Mutassuk meg, hogy a két módszer ugyanazt az eredményt adja.

Gyakorló feladat:

Gy1. Határozzuk meg az $f(\vec{\kappa})$ atomszórási tényező értékét a hullám-számvektor $\vec{\kappa}$ megváltozásának függvényében, 1s atompálya esetén. Az 1s állapot (gömbszimmetrikus) hullámfüggvénye

$$\Psi_{1s}(r) = \frac{1}{\sqrt{\pi a^3}} e^{-r/a},$$

ahol a a Bohr-sugár. Az elektron(felhő) töltése q .

Megjegyzés. Szükségünk lehet a következő határozott integrálra:

$$\int_0^{\infty} x e^{-x} \sin \alpha x = \frac{2\alpha}{(\alpha^2 + 1)^2}.$$